

Mayıs 2011

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Yeni teknolojiler

İnternet

Perrin – Birleşik Krallık Davası (başvuru no. 5446/03)

18.10.2005 tarihinde kabul edilemez ilan edilmiştir.

Dava Birleşik Krallıkta yaşayan ve ABD merkezli müstehcen bir internet sitesi işleten bir Fransız vatandaşının internette ahlaka aykırı yazılar yayınlamak suçundan mahkumiyeti ve 30 yıl hapis cezasına çarptırılması ile ilgili idi.

AİHM, dava konusu ceza mahkumiyetinin, ahlakın ve/veya başkalarının haklarının korunması adına demokratik bir toplumda gerekli olduğuna ve cezanın ölçsüz olmadığına karar vermiştir.

10. Maddeye (ifade özgürlüğü) istinaden yapılan başvuru kabul edilemez bulunarak reddedilmiştir.

PAEFFGEN HMBH – Almanya Davası (no. 25379/04, 21688/05, 21722/05 ve 21770/05)

18.09.2007 tarihinde kabul edilemez ilan edilmiştir.

Dava, e-ticarette uğraşan başvurucu firma hakkında, bazı internet alan adlarını kayıt ettirmesi ve kullanmasının marka haklarını ve/veya ticaret unvanı haklarını ihlali gerekçesiyle başka şirketler ve özel şahıslar tarafından açılan bir dava ile ilgili idi.

AİHM, başvurucu firmanın internet alanlarının iptal edilmesine yönelik mahkeme kararlarının firmanın malvarlığının korunması ile kamu yararı (şirketin üçüncü tarafların marka haklarını ihlal etmesinin önlenmesi) arasında adil bir denge oluşturduğuna karar vermiştir.

1 Numaralı Protokolün 1. Maddesi (mülkiyetin korunması) kapsamındaki şikayet kabul edilemez bulunarak reddedilmiştir.

Muscio – İtalya Davası (no. 31358/03)

13.11.2007 tarihinde kabul edilemez ilan edilmiştir.

Dava, Katolik ebeveyn derneğinin başkanının e-posta kutusuna müstehcen içerikli istenmeyen e-postalar gelmesi ile ilgilidir. Bilinmeyen kişi veya kişiler hakkında dava açan başvuran, şikayetiyle ilgili takipsizlik kararı verilmesinden şikayetçi idi.

AİHM istenmeyen mesajlar almanın özel hayata saygı hakkına müdahale olduğunu kaydetmiştir. Ancak, e-posta kullanıcıları İnternete bağlı oldukları sürece mahremiyetlerinin etkili korunması mümkün olmamaktadır ve istenmeyen e-posta riskine maruz kalmaktadırlar. Bu bağlamda, başvuranın açtığı davanın başarılı bir sonuca ulaşma imkanı bulunmamaktaydı; zira ulusal merciler ve İnternet hizmet sağlayıcıları istenmeyen e-postalarla mücadelede nesnel güçlüklerle yüz yüze idiler. Bu nedenle, AİHM Devletten 8. Madde kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirme adına ek gayret sergilemesini talep edemezdi.

8. Maddeye (özel ve aile hayatına saygı hakkı) dayandırılan şikayet kabul edilemez ilan edilmiştir.

K.U. – Finlandiya Davası (no. 2872/02)

2.12.2008

Dava, bir arkadaşlık sitesinde 12 yaşında bir erkek çocuğu hakkında cinsel içerikli bir ilan yayınlanması ile ilgili idi. O sırada yürürlükte olan Finlandiya mevzuatına¹ göre, polis ve mahkemelerin İnternet hizmet sağlayıcısından ilanı veren kişinin kimliğini açıklamasını talep etme yetkisi yoktu. Servis sağlayıcı, özellikle gizlilik ihlali olacağı gerekçesiyle ilgili kişinin kimliğini açıklamayı reddetmiştir.

AİHM sözkonusu ilanın çıkmasının 18 yaşından küçük bir çocuğu pedofillerin hedefi haline getirmesi nedeniyle ceza gerektiren bir eylem olduğunu kaydetmiştir. Kanun koyucu, İnternet hizmetlerinin gizliliğini sağlayıp düzenin sağlanması veya suçun önlenmesini ve başta çocuklar ve diğer savunmasız bireyler olmak üzere başkalarının hak ve özgürlüklerini koruyacak bir çerçeve tesis etmeliydi.

Sonuç olarak, 8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Times Newspapers Ltd. – Birleşik Krallık Davası (no. 1 ve 2) (no. 3002/03 ve 23676/03)

10.03.2009

Times Newspapers Ltd (Times Gazetecilik Ltd), Birleşik Krallıktaki internet yayıncılık kuralı nedeniyle, Rus mafya lideri olduğu iddia edilen bir kişinin karıştığı büyük çaplı kara para aklamaya ilişkin olarak Eylül ve Ekim 1999'da yayımlamış olduğu iki makale yüzünden durmaksızın karalama davalarına maruz kaldığından (yeni karalama hükmü çerçevesinde makaleye elektronik arşivden her erişilmesi yeni bir dava nedenidir) şikayetçi idi. Her iki makale de önce Times'ın internet sitesine yüklenmiş, ardından matbu gazetede basılmıştır. Bunu müteakiben başvuru şirket hakkında açılan karalama davasında, internet arşivinde bulunan her iki makalede de bu yayınlar hakkında karalama davası açıldığı, çoğaltılamayacağı veya Times Newspapers Hukuk Bölümüne danışılmadan bu yayınlara itimat edilmemesi yönünde bir açıklamaya yer verilmesine karar verilmiştir.

¹ AİHM'nin karar verdiği sırada Kitle İletişim Araçlarında İfade Özgürlüğünün Uygulanması Yasası kapsamında bir yasal çerçeve belirlenmişti.

AİHM, ulusal mahkemelerin makalelerin arşivden bütünüyle kaldırılması kararı vermediklerini kaydetmiştir. Dolayısıyla, AİHM, makalelerin internetteki versiyonunda uygun bir açıklamaya yer verme gerekliliğinin ifade özgürlüğüne yönelik ölçsüz bir müdahale teşkil etmediğini kaydetmiştir.

10. madde (ifade özgürlüğü) ihlal edilmemiştir.

Willem – Fransa Davası (no. 10883/05)

16.07.2009

Dava, Seclin belediye başkanının özellikle belediyenin internet sitesini kullanarak İsrail ürünlerini boykot etmesi ile ilgili idi. Belediye başkanı sonradan ayrımcılığa tahrikten mahkum edilmiştir.

Başvurucunun, 10. Madde (ifade özgürlüğü) haklarının ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

Renaud – Fransa Davası (no. 13290/07)

25.02.2010

Patrice Renaud, başkanı ve web yöneticisi olduğu derneğin İnternet sitesinde Sens belediye başkanını karalamak ve aleni biçimde tahkir etmek suçundan mahkum edildiğinden şikayetçi idi.

AİHM Renaud'un mahkumiyetinin başkalarının saygınlığını ve haklarını koruma yönündeki meşru amaçla orantılı olmadığını kaydetmiştir.

Başvurucunun 10. Madde (ifade özgürlüğü) hakları ihlal edilmiştir.

Pravoye Delo ve Shtekel Yayın Kurulu – Ukrayna Davası (no. 33014/05)

05.05.2011

Dava temel olarak Ukrayna hukukunda gazetecilerin İnternette elde ettikleri bilgileri kullanmasına ilişkin yeterli güvencelerin bulunmaması ile ilgili idi. Özellikle, Eylül 2003'te üst düzey yerel yetkililerin yolsuzluğa karıştıklarının ve bir organize suç çetesinin liderleriyle ilişkileri bulunduğu iddia edildiği bir mektubu internette indirerek yayımlayan yerel bir gazete ve genel yayın yönetmeni hakkında karalama davası açılmıştı. Mahkemeler başvuranların özür yayımlamalarına ve 2.400 Grivna (yaklaşık 33.060 Avro) tazminat ödemelerine hükmetmiş, dava daha sonra sulh yoluyla çözümlenmiştir.

AİHM gazete personeline uygulanan yaptırımın haksız olduğuna hükmetmiştir. Özellikle:

"İnternetin genel olarak medya faaliyetlerindeki ve ifade özgürlüğünün icra edilmesindeki rolünün önemine dikkat çeken AİHM, gazetecilerin İnternette elde ettikleri bilgileri yaptırım korkusu olmaksızın kullanmalarını sağlayacak yasal düzenlemelerin bulunmamasının "kamuyu izleme" yönündeki hayati işlevlerini yerine getirmelerine engel teşkil ettiğini kaydetmiştir".

10. Madde (ifade özgürlüğü) iki bakımdan ihlal edilmiştir.

Mosley – Birleşik Krallık Davası (no. 48009/08)

Dava, *News of the World* gazetesinde ve gazetenin internet sitesinde yayınlanan ve Max Mosley'in cinsel aktivitelerinin ayrıntılarını açığa vuran köşe yazısı, görüntü ve video görüntüleri ile ilgili idi. Mosley yetkili mercilerin, gazetenin bu materyalleri yayınlamadan önce kendine haber vermediğinden ve dolayısıyla ihtiyati tedbir kararı aldırılmak için başvuru imkanı bulamadığından şikayetçi idi.

AİHM özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde medyanın yayınlamayı düşündüğü malzemeleri yayınlarda konu edilen şahıslara önceden haber verme zorunluluğunun bulunmadığını kaydetmiştir.

8. Maddenin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlali söz konusu değildir.**DERDEST DAVALAR****Jankovskis – Litvanya Davası (no. 21575/08)**

27.09.2010'da tebliğ edilmiştir.

Dava, özellikle cezaevi mercilerinin bir hükümlüye internet kullanma izni vermemesi ile ilgilidir.

10 Madde (ifade özgürlüğü)**Delfi AS – Estonya Davası (no. 64569/09)**

11.02.2011 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Dava, Estonya'nın en büyük internet haber sitelerinden Delfi ve bu haber sitesinde okuyucuların yaptıkları yorumlar ile ilgilidir. Delfi'nin internet sitesinde bir şirketin "buz yollarını" (Estonya'nın bazı adalarını anakaraya bağlayan yollar) tahrip edeceğine dair bir haber yayınlanmasının ardından sitede şirketin ana hissedarı hakkında hakaretamiz okuyucu yorumları yapılmıştır. İlgili, haber sitesi hakkında hukuk davası açmıştır. Mahkemeler haber sitesini tazminata mahkum etmiştir.

10 Madde (ifade özgürlüğü)**Yıldırım – Türkiye Davası (no. 3111/10)****Akdeniz – Türkiye Davası (no. 20877/10)**

31.01.2011 tarihinde tebliğ edilmiştir.

İlk davada Türk mercileri tek bir siteye erişimi engellemek amacıyla "Google.com" ağındaki kişisel sitelere her türlü erişimi yasaklamak suretiyle, başvuranın kendi internet sitesine erişimini engellemişlerdir. Başvuranın sitesinin yasaklamayı amaçladıkları siteyle hiçbir ilgisi yoktu.

İkinci davada Türk mercileri telif hakkı ihlalleri gerekçesiyle "Myspace" ve "Last.fm" ağlarındaki bütün sitelere erişimi engellemişlerdir.

10 Madde (ifade özgürlüğü)**10 Madde (ifade özgürlüğü)**

Elektronik veritabanları

S. ve Marper – Birleşik Krallık Davası (no. 30562/04 ve 30566/04)

04.12.2008

Dava, başvuruların haklarında açılan dava sürecinde alınan parmak izlerinin, hücre örneklerinin ve DNA profillerinin², beraat etmelerine ve başka bir davada ceza kovuşturmasına yer olmadığına karar verilmesine rağmen süresiz biçimde tutulmasına devam edilmesi ile ilgili idi.

AİHM özellikle ceza adaleti sisteminde modern bilimsel tekniklerin her ne pahasına olursa olsun kullanılmasına izin verilemeyeceğini, bu tekniklere yaygın biçimde başvurulmasının muhtemel faydaları ile önemli özel yaşam menfaatleri arasında dikkatli bir denge tesis edilmesi gerektiğini kaydetmiştir. Yeni teknolojilerin geliştirilmesinde öncü bir rol oynadığını iddia eden her Devlet “doğru dengenin kurulması” konusunda özel bir sorumluluğa sahiptir. AİHM, henüz mahkumiyeti gerçekleşmemiş şüphelilerin parmak izlerinin, hücre örneklerinin ve DNA profillerinin bu davada olduğu gibi sınırsız ve ayırım gözetmeksizin tutulmasının kamu yararı ile özel menfaatler arasındaki adil dengeyi zedelediğini kaydetmiştir.

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Bouchacourt – Fransa Davası, Gardel – Fransa Davası ve M.B. – Fransa Davası

(no. 5335/06,16428/05 no 22115/06)

17.12.2009

Dava, yetkili konumundan istifade ederek 15 yaşında küçüklere tecavüz suçundan mahkum edilmiş üç erkeğin, ulusal cinsel suçluların bilgilerinin tutulduğu veritabanına dahil edilmesi ile ilgili idi.

AİHM azami 30 yıl olan veri muhafaza süresinin güdülen, bilgi tutarak suçun önlenmesi amacıyla orantısız olmadığı kanaatinde olduğunu ifade etmiştir. Üstelik, bu verilerin mahkeme, polis ve idari merciler tarafından kullanılması gizlilik kurallarına tabi, sınırlı ve açık şekilde belirlenmiş durumlara bağlı idi.

8. Maddenin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlali söz konusu değildir.

Deceuninck – Fransa Davası (no. 47447/08), **DERDEST**

06.04.2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Dava, organik tarım yapan bir çiftçinin, gen aktarımlı deneysel pancar yetiştirme suçundan mahkum edilmesi sonrasında vücudundan genetik verilerini de içeren hücre örnekleri alınması kararından şikayeti ile ilgidir.

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı)

² DNA profilleri Ulusal Veritabanında saklanan dijital bilgilerdir ve ait olduğu kişinin bilgileriyle birlikte tutulmaktadır.

Kapalı devre kamera

Peck – Birleşik Krallık Davası (no. 44647/98)

28.01.2003

Dava, belediye meclisi tarafından bir sokağa yerleştirilen kapalı devre kameranın (CCTV) kaydettiği ve içinde Peck'in bileklerini kesme görüntülerinin de bulunduğu görüntülerin medyaya verilmesi ile ilgili idi.

AİHM görüntüler medyaya verilirken yeterli koruyucu tedbirlerin alınmadığından bahisle Peck'in özel hayatına orantısız ve gerekçesiz müdahalede bulunulduğuna hükmetmiştir.

Sonuç olarak, Sözleşme'nin 8. Maddesi (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Köpke – Almanya Davası (no. 420/07)

05.10.2010 tarihinde kabul edilemez ilan edilmiştir.

Dava, bir süpermarket kasiyerinin görüntülerinin gizlice video kaydına alınması ve bunun sonucunda kasiyerin hırsızlık nedeniyle işten çıkarılması ile ilgili idi.

AİHM ulusal mercilerin çalışanın özel hayatına saygı hakkı, işverenin mülkiyetin korunması hakkı ve adaletin yerine getirilmesindeki kamu yararı arasında adil bir denge kurdukları sonucuna varmıştır.

Ancak AİHM, yeni ve daha gelişmiş teknolojilerin ortaya çıkmasıyla birlikte özel hayata müdahale düzeyinin de değişeceği göz önünde tutulduğunda, söz konusu farklı çıkarların ağırlıklarının gelecekte değişebileceğini kaydetmiştir.

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı) kapsamındaki şikayet kabul edilemez bulunarak reddedilmiştir.

E-posta

Copland – Birleşik Krallık Davası (no. 62617/00)

03.04.2007

Dava, bir yüksekokulda müdür yardımcısının kişisel asistanının e-postalarının izlenmesi ile ilgili idi.

AİHM, o sırada izlemeyle ilgili yasal düzenleme bulunmadığı için izlemenin kanuna uygun olmadığına hükmetmiştir.

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

GPS (Küresel Konumlandırma Sistemi)

Uzun – Almanya Davası (no. 35623/05)

02.09.2010

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde GPS (Global Positioning System) takibi ile ilgili açılan ilk davadır.

Bir aşırı sol hareket tarafından düzenlenen bombalı saldırılara karıştığından şüphelenilen Uzun, GPS ile takip edilmiş ve toplanan deliller hakkında açılan ceza davasında aleyhine kullanılmıştır.

Başvuran hakkında yürütülen ceza soruşturması çok ciddi suçları ilgilendirdiği için, AİHM Uzun'un GPS ile takip edilmesinin orantılı olduğuna karar vermiştir.

8. Maddenin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlali söz konusu değildir.

Uydu anteni

Khurshid Mustafa ve Tarzibachi – İsveç Davası (no. 23883/06)

16.12.2008

Irak kökenli iki İsveç vatandaşı, kullandıkları uydu antenini kaldırmayı kabul etmedikleri için üç çocuklarıyla birlikte Rinkeby'de (Stockholm'de bir banliyö) kiraladıkları dairelerinden zorla çıkarıldıklarından şikayetçi idiler.

Başvuranların, 10 Madde (ifade özgürlüğü) ihlal edilmiştir.

AİHM özellikle uydu anteninin göçmen bir aile olan başvuranların Arapça ve Farsça televizyon programları izlemek suretiyle kendi ülkelerinin dil ve kültürüyle olan bağlantılarını sürdürmelerini sağladığını kaydetmiştir.

**Basın İrtibat:
Tracey Turner-Tretz
tel: +33 (0)3 90 21 42 08**

AİHM basın duyuruları için RSS bildirimlerine üye olabilirsiniz:

<http://echr.coe.int/echr/rss.aspx>

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.)